

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 78.596/1
van 19 januari 2026

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende diverse bepalingen
inzake omgeving, leefmilieu en natuur, ruimtelijke ordening en
landbouw’

Op 2 december 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘houdende diverse bepalingen inzake omgeving, leefmilieu en natuur, ruimtelijke ordening en landbouw’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 6 januari 2026. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Kristine BAMS, Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeurs-afdelingshoofden, Githa SCHEPPERS, eerste auditeur, Katrien DIDDEN, Lennart NIJS, Tina COEN, auditeurs en Sander MEERT, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 19 januari 2026.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN

2. Gelet op de uiteenlopende regelingen die zijn vervat in het voorontwerp en de vele vragen die ze oproepen, heeft de Raad van State zich moeten beperken bij het onderzoek ervan, zelfs met betrekking tot de drie punten die worden opgesomd in artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973. Uit de vaststelling dat over een bepaling in dit advies niets wordt gezegd, mag niet zonder meer worden afgeleid dat er niets over gezegd kan worden en indien er wel iets over wordt gezegd, dat er niet méér over te zeggen valt.

3. De nummering van de artikelen in de memorie van toelichting wijkt af van de nummering van de artikelen in het voorontwerp. Het voorontwerp zelf bevat 132 artikelen terwijl het volgens de memorie van toelichting 133 artikelen zou bevatten.² De stellers van het voorontwerp dienen de toelichting bij de artikelen af te stemmen op het voorontwerp.

BEVOEGDHEID

HOOFDSTUK 5 – WIJZIGINGEN VAN HET JACHTDECREET VAN 24 JULI 1991

4.1. Artikel 28 van het voorontwerp voorziet in een verbod wild (levend of dood) te vervoeren of in de handel te brengen voor wildpreparaten waarbij het wild dat erin verwerkt is volledig onherkenbaar is, en het verbod aan handelaars in eetwaren, traiteurs en restaurateurs dit wild bij zich te houden, alsook aan eenieder om de genoemde wildsoorten te verbergen of bij zich te houden voor rekening van de voormelde handelaars, traiteurs en restaurateurs.

4.2.1. Op grond van artikel 6, § 1, III, 5°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, zijn de gewesten bevoegd voor de jacht, met uitzondering van de vervaardiging van, de handel in en het bezit van jachtwapens, en de vogelvangst. In de mate dat het voorontwerp beoogt een aangelegenheid te regelen inzake jacht, behoort het tot de bevoegdheden van de gewesten.

4.2.2. De federale overheid is echter bevoegd een aangelegenheid te regelen die betrekking heeft op de normering en de daarop toepasbare controle inzake de dierengezondheid en de kwaliteit van de dierlijke producten met het oog op het verzekeren van de veiligheid van de voedselketen

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Het artikel 59 in de memorie van toelichting lijkt te zijn weggefallen in het voorontwerp.

(artikel 6, § 1, V, tweede lid, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980) of op het vaststellen van productnormen (artikel 6, § 1, II, tweede lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

4.3. Artikel 3 van het Jachtdecreet stipuleert dat dit decreet onder het begrip ‘wild’ verstaat, “alle dieren die behoren tot de in dit artikel bepaalde soorten”. Hoewel de in dit artikel opgesomde soorten van nature in het wild voorkomen, komt in de praktijk voor dat sommige soorten in gevangenschap worden gehouden of gekweekt.³

De memorie van toelichting verduidelijkt het ontworpen verbod als volgt:

“Artikel 28. (Art. 26 – Vervoer en handel in wild en bezit van wild door handelaars in eetwaren, traiteurs en restaurateurs)

Artikel 26 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991 voorziet in een rechtsgrond voor vervoer en handel in wild. Het artikel bevat ook meteen ook een alinea met een uitzondering: vervoer en handel van onherkenbaar verwerkt wild in preparaten is toegelaten.

De regels rond vervoer en handel van wild zijn uitgevaardigd in ondersteuning van de regels rond bejaagbaarheid van soorten. Het is immers de bedoeling van de jachtwetgeving om ten behoeve van ‘verstandig gebruik van het wildsoorten en hun leefgebieden’ de bejaagbaarheid en de onttrekking van individuen aan de populatie te regelen in die mate dat de gewenste ecologische evenwichten blijven bestaan. Een duidelijke regeling voor vervoer en handel moet zorgen dat ook bij controle op vervoer en handel onregelmatige onttrekking aan de natuur kan opgespoord en gesanctioneerd worden.

Er is eigenlijk geen enkele objectieve meerwaarde voor de uitzondering van onherkenbaar verwerkt wild in preparaten. Enkel rechtmatig bekomen wild mag vervoerd en verhandeld worden.

De uitzondering kan enigszins gekaderd worden in de historische context, waarbij de visuele herkenbaarheid van het wild het enige meetbare criterium was. Anno 2025 is elke verwerkte wildsoort via DNA-analyse te herkennen in wildpreparaten. De bepaling wordt dus per definitie overbodig. De uitzondering zorgt dus enkel voor meer onduidelijkheid over de basisregel en discussie over het concept herkenbaarheid.”

Het voorgestelde handelsverbod op wildpreparaten heeft een zeer ruime en algemene strekking, en voorziet geen uitzondering voor preparaten afkomstig van gekweekt wild. Eenmaal het houden of het kweken van beschermde dieren die behoren tot een soort die in het wild leeft, is toegelaten, en voor zover zij worden gehouden met het oog op de vleesproductie of met het oog op andere producten afkomstig van die dieren, is de federale overheid evenwel bevoegd om ten aanzien van die dieren de nodige regelingen vast te stellen in verband met het houden, slachten, vervoeren en verhandelen ervan.⁴

Bijgevolg kan de decreetgever het voorgestelde handelsverbod op wildpreparaten van gekweekt wild slechts instellen, zo hij een beroep kan doen op de in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde impliciete bevoegdheden, op grond waarvan de bevoegdheid

³ Zie bijvoorbeeld de opgave onder het tweede lid van het edelhert (onder punt a)), fazant (onder punt b)), en konijnen (onder punt d)).

⁴ Adv.RvS 43.767/3 van 20 november 2007 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 5 mei 2008 ‘betreffende de bestrijding van aviaire influenza’, opm. 4.2.2.2.

van een andere overheid kan worden betreden voor zover zulks noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid, de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.

De memorie van toelichting bevat op dit punt geen motivering betreffende de voorwaarden voor de toepassing van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Bijgevolg verdient het aanbeveling, zo kan worden aangetoond dat aan de voornoemde voorwaarden is voldaan, een deugdelijke verantwoording op te nemen in de memorie van toelichting, die aantoont dat het noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de eigen gewestelijke bevoegdheid dat het domein van de federale wetgever wordt betreden, dat het federale bevoegdheidssterrein dat aldus wordt betreden door de decreetgever zich wel degelijk leent tot een gedifferentieerde regeling en dat het optreden van deze laatste slechts een marginale weerslag heeft op de desbetreffende federale bevoegdheid.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

HOOFDSTUK 1 – ALGEMENE BEPALING

5. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 2 – WIJZIGING VAN DE JACHTWET VAN 28 FEBRUARI 1882

6. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 3 – WIJZIGING VAN DE WET VAN 22 JULI 1970 OP DE RUILVERKAVELING VAN LANDEIGENDOMMEN UIT KRACHT VAN WET

7. Artikel 76 van de wet van 22 juli 1970 is niet formeel gewijzigd door artikel 18*octies* van het decreet van 21 december 1988 ‘houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij’. Die laatste bepaling bepaalt slechts dat in de wets- en verordeningsbepalingen inzake ruilverkaveling de vermeldingen “Nationale Landmaatschappij” en “NLM” respectievelijk als “Vlaamse Landmaatschappij” en “VLM” moeten worden gelezen. Daardoor wordt de inhoudelijke draagwijdte van die wets- en verordeningsbepalingen weliswaar gewijzigd, maar de tekst zelf ervan wordt formeel niet gewijzigd.

De passage “gewijzigd bij het decreet van 21 december 1988” zou dan ook moeten worden geschrapt in de inleidende zin van artikel 3.

De adviesaanvrager doet er goed aan om van de gelegenheid gebruik te maken om artikel 18*octies* van het voormelde decreet van 21 december 1988 op te heffen en om in de verschillende wetten inzake ruilverkavelingen, zoals de thans voorliggende wet van 22 juli 1970 ‘op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van wet’, de nodige formele wijzigingen

door te voeren waarbij de “Nationale Landmaatschappij” en “NLM” worden vervangen door “Vlaamse Landmaatschappij”, respectievelijk “VLM”.

HOOFDSTUK 4 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 21 DECEMBER 1988 HOUDENDE OPRICHTING VAN DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ⁵

Artikel 5

8.1. Luidens het ontworpen artikel 2, § 3, van het VLM-decreet wordt “[d]e statutenwijziging [...], behoudens andersluidende bepaling, van kracht op het ogenblik van de bekendmaking van het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse Regering, met als bijlage de statutenwijziging, in het Belgisch Staatsblad.”

In haar huidige redactie wekt deze paragraaf de indruk dat de algemene vergadering⁶ de datum van inwerkingtreding van de statutenwijziging kan bepalen, terwijl die datum volgens de memorie van toelichting eerder in het goedkeuringsbesluit lijkt te moeten worden opgenomen.

Hierover bevraagd, antwoordde de gemachtigde:

“De wijziging van de statuten is een bevoegdheid van de algemene vergadering. Het is de bedoeling dat als de algemene vergadering geen datum van inwerkingtreding heeft bepaald in de statutenwijziging zelf (die als bijlage is gevoegd bij het goedkeuringsbesluit van de Vlaamse Regering) het goedkeuringsbesluit een datum van inwerkingtreding bepaalt voor de statutenwijziging.

Er is inderdaad op dit punt een onduidelijkheid tussen de tekst van het ontwerp en de memorie van toelichting. Naar aanleiding van de opmerking wordt voorgesteld om de tekst in de memorie van toelichting als volgt aan te passen: ‘De andere wijzigingen verduidelijken het principe dat de statutenwijziging pas uitwerking vindt op het ogenblik van de bekendmaking van het besluit van de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad, tenzij de statutenwijziging een andere datum van inwerkingtreding voorziet.’”

De Raad van State kan instemmen met deze aanpassing.

8.2. Doordat statutenwijzigingen die louter de verwijzing naar de laatste goedgekeurde versie van het interne reglement in de statuten aanpassen geen goedkeuring van de Vlaamse Regering behoeven, dreigt het niet langer mogelijk te worden om op basis van de diverse statutenwijzigingen gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad de gecoördineerde versie van de statuten van de VLM te reconstrueren.⁷

⁵ Hierna: VLM-decreet.

⁶ Uit een samenlezing met het ontworpen artikel 16, tweede lid, van het VLM-decreet blijkt dat de wijziging van de statuten een bevoegdheid van de algemene vergadering is.

⁷ Die gecoördineerde versie zal weliswaar nog steeds kunnen worden gereconstrueerd op basis van de Bijlagen bij het Belgisch Staatsblad. Zij zal ook kunnen worden geraadpleegd in het vennootschapsdossier en, in zoverre de statutenwijzigingen voor notaris zijn verleden, in de statutendatabank. Zij zal evenwel niet één op één overeenstemmen met de versie gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Hierover bevraagd, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Voorgesteld wordt om de bepaling te schrappen. De bepaling van artikel 2:59 Wetboek van Vennootschappen en verenigingen zal worden gevolgd waarbij in de statuten van de VLM wordt ingeschreven dat de raad van bestuur een intern reglement kan uitvaardigen overeenkomstig de toepasselijke wettelijke bepalingen. Artikel 2:59 Wetboek van Vennootschappen en verenigingen bepaalt dat de statuten een verwijzing naar de laatste goedgekeurde versie van het intern reglement bevatten. Het bestuursorgaan kan deze verwijzing in de statuten aanpassen en openbaarmaken.

Deze vennootschapsrechtelijke verplichting betekent voor de VLM wel een formele goedkeuring vanwege de Vlaamse Regering. Bij wijziging van het intern reglement worden de statuten immers gewijzigd, zelfs wanneer de Algemene Vergadering niet tussenkomt.”

Met het antwoord van de gemachtigde kan worden ingestemd. Bij wijze van alternatief zou voor dergelijke statutenwijzigingen kunnen worden bepaald dat zij bij bericht in het Belgisch Staatsblad moeten worden bekendgemaakt, zonder dat een goedkeuring vanwege de Vlaamse Regering is vereist.

Artikel 6

9. In artikel 6 van het voorontwerp moet het woord “vervangen” worden vervangen door het woord “gewijzigd”.

Artikel 10

10.1. Gevraagd wat in het ontworpen artikel 16, tweede lid, van het VLM-decreet precies moet worden begrepen onder “[de algemene vergadering] beslist over de gevolgtrekkingen uit die verslagen”, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Het uitoefenen van de bevoegdheden die de algemene vergadering heeft volgens het Wetboek van Vennootschappen en verenigingen.”

Dit vloeit evenwel reeds voort uit de eerste zin van voormeld artikel, naar luid waarvan “[d]e algemene vergadering [...] de bevoegdheden uit[oefent] die de wet of het decreet haar toewijst.” Derhalve is de betrokken bepaling overbodig en moet zij worden weggelaten.

10.2. De gemachtigde bevestigde dat onder “[de algemene vergadering] beslist [...] over het ontwerp van de jaarrekeningen” niets anders wordt bedoeld dan dat de algemene vergadering de jaarrekening van de VLM goedkeurt.

De tekst van het dispositief moet dienovereenkomstig worden aangepast om te vermijden dat verwarring zou ontstaan over wie het ontwerp van jaarrekening vaststelt, hetgeen volgens het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen tot de bevoegdheid van het bestuursorgaan behoort.

Artikel 11

11.1. In artikel 11, inleidende zin, van het voorontwerp moet het woord “vervangen” worden vervangen door “hersteld”.⁸

11.2. Gevraagd om de begrippen “projectcomité” en “projectcommissie” in het ontworpen artikel 17, § 1, 13°, van het VLM-decreet nader te duiden, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Voorgesteld wordt om dit punt als volgt aan te passen:

13° hij wijst voor elk natuurinrichtingsproject als vermeld in artikel 47 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu, de secretaris aan van elk projectcomité en elke projectcommissie als vermeld in respectievelijk artikel 1, 7° en 8° van het besluit van de Vlaamse Regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.”

Met het voorstel van de gemachtigde kan worden ingestemd, met dien verstande dat de opbouw van het ontworpen artikel 17, § 1, van het VLM-decreet vereist dat de door de gemachtigde ontworpen tekst zo wordt geredigeerd dat het ontworpen artikel 17, § 1, 13°, van het VLM-decreet start met de woorden “het aanwijzen van”.

Artikel 13

12.1. In artikel 13, inleidende zin, van het voorontwerp moet het woord “ingevoegd” worden vervangen door “vervangen”.

12.2. Aan artikel 18, § 2, tweede lid, van het VLM-decreet worden twee zinnen toegevoegd inzake het ontslag van de bestuurders van de Vlaamse Landmaatschappij, terwijl dat lid zich specifiek focust op de onafhankelijke bestuurders. Ook is de draagwijdte van de zinsnede “[i]n afwijking van § 1, eerste lid,” in de (ongewijzigd gebleven) tweede zin van dat lid daardoor onduidelijk geworden.

Hierover bevestigd, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Voor de duidelijkheid ziet de geconsolideerde tekst van artikel 18, §2, tweede lid er als volgt uit:

Artikel 18, §2, tweede lid:

‘§ 2. Onder de leden van de raad van bestuur van het agentschap worden zoveel bestuurders benoemd als er provincies vertegenwoordigd zijn in de vergadering van aandeelhouders, op basis van een door deze provincies voorgedragen dubbele lijst waarbij elke provincie een mannelijke en een vrouwelijke kandidaat voordraagt.

Een aantal onafhankelijke bestuurders wordt benoemd overeenkomstig artikel III.40 tot en met III.43 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. In

⁸ Omzendbrief VR 2019/4 van 25 oktober 2019 ‘Wetgevingstechniek’, aanwijzing 180.

afwijking van §1, eerste lid, kan de Vlaamse Regering de onafhankelijke bestuurders slechts in geval van ernstige redenen ontslaan en dit op voordracht van de raad van bestuur, overeenkomstig artikel III.43, eerste lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. De bestuurders, vermeld in het eerste en derde lid, kunnen op elk ogenblik worden ontslagen door de Vlaamse Regering. Het ontslag van een voorzitter of vice-voorzitter heeft ook diens ontslag als bestuurder tot gevolg.

De overige bestuurders, andere dan deze vermeld in het eerste en tweede lid, worden benoemd op voordracht van de Vlaamse Regering.’

De opmerking is terecht. Er wordt voorgesteld om de regels over ontslag die gelden voor alle bestuurders in een apart vierde lid op te nemen aangezien de drie leden van paragraaf 2 voornamelijk de volledige samenstelling van de raad van bestuur willen weergeven. De zinsnede ‘In afwijking van §1, eerste lid,’ dient inderdaad geschrapt te worden.”

Met het tekstvoorstel van de gemachtigde kan worden ingestemd.

12.3. Gevraagd om toe te lichten waarom in het ontworpen artikel 18, § 3, van het VLM-decreet een specifieke overgangsregeling wordt uitgewerkt voor de (weder)samenstelling van de raad van bestuur van de VLM nadat er verkiezingen hebben plaatsgevonden, terwijl artikel III.10, § 1, van het Bestuursdecreet⁹ reeds een overgangsregeling bevat, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Het is inderdaad zo dat artikel III.10 van het Bestuursdecreet een specifieke overgangsregeling heeft over de duur van het mandaat en de verlenging van het mandaat van de zittende bestuurders tot de Vlaamse Regering de leden van de raad van bestuur heeft aangesteld.

Paragraaf 3 heeft de bedoeling om een antwoord te bieden aan de aanstelling van de volledige raad van bestuur in 2 fasen.

Voor de oprichting in 2 fasen van de raad van bestuur verwijs ik naar de veelgestelde vragen over deugdelijk bestuur op de website van de Vlaamse overheid.

Hieronder vindt u voor de toevoeging van deze paragraaf 3 de relevante vraag uit de FAQ’s:

Is het de uittredende raad van bestuur die de onafhankelijke bestuurders moet voordragen of de nieuwe (art. III.41)?

‘De raad van bestuur maakt een evaluatie van de bekwaamheden, kennis en ervaring die reeds aanwezig zijn in de raad en deze die nodig zijn. De raad van bestuur doet een open oproep tot kandidaatstelling en ontvangt van elke kandidaat de benodigde informatie waaronder een curriculum vitae. De raad van bestuur vergelijkt de verdiensten van de kandidaten en bezorgt vervolgens per vacante betrekking van onafhankelijke bestuurder de

⁹ “§ 1. De Vlaamse Regering stelt de leden van de raad van bestuur aan conform de bepalingen van hoofdstuk 2, afdeling 2, voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar die in beginsel aanvangt zes maanden na de beëdiging van een nieuwe Vlaamse Regering na de algehele vernieuwing van het Vlaams Parlement. Als tussen de beëdiging van twee opeenvolgende regeringen minder of meer dan vijf jaar is verlopen, wordt deze termijn overeenkomstig aangepast. Als in de loop van de termijn, vermeld in het eerste lid, een mandaat van lid van de raad van bestuur vrijkomt, stelt de Vlaamse Regering een nieuwe mandataris aan die het mandaat overneemt voor de nog resterende looptijd ervan. In voorkomend geval wordt het mandaat van al de zittende bestuurders ambtshalve verlengd tot de Vlaamse Regering bij het verstrijken van de termijn die bepaald is overeenkomstig het eerste lid, de leden van de raad van bestuur heeft aangesteld.”

namen van 2 kandidaten aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering (of de algemene vergadering) kiest tenslotte uit één van deze 2 kandidaten.

Het zal de nieuwe raad van bestuur (en niet de uittredende) zijn die de voordracht doet van onafhankelijke leden van de raad van bestuur aan de benoemde overheid. Uit de toelichting kunnen we afleiden dat de nieuwe raad van bestuur de evaluatie maakt van de bekwaamheden, kennis en ervaring die reeds aanwezig zijn in de raad en deze die nodig zijn en dat deze vervolgens de open oproep doet tot kandidaten en de kandidaten ook voordraagt aan de Vlaamse Regering. Men zal dus moeten wachten met het zoeken van kandidaat-onafhankelijke bestuurders totdat de mandaten van de raad van bestuur hernieuwd zijn’.

Daaruit volgt voor de VLM dat eerst de vertegenwoordigers aangesteld worden op voordracht van de Vlaamse Regering en de vertegenwoordigers aangesteld door de Vlaamse provincies. Deze beperkte raad van bestuur zal dan de voordracht doen voor de onafhankelijke bestuurders. Bij de aanstelling van deze beperkte raad worden de zittende onafhankelijke bestuurders ontslagen. Voor de rechtszekerheid wordt deze paragraaf 3 toegevoegd zodat de beperkte raad van bestuur in deze tussenperiode voldoet aan de aanwezigheids- en meerderheidsvereisten.”

Uit het antwoord van de gemachtigde blijkt dat het ontworpen artikel 18, § 3, van het VLM-decreet beoogt een onduidelijkheid te verhelpen omtrent te toepassing van artikel III.10 van het Bestuursdecreet. Derhalve gaat het om een onduidelijkheid die noodzakelijkerwijs ook andere Vlaamse overheidsrechtspersonen betreft. In het licht daarvan valt te overwegen om, eerder dan in een specifieke regel voor de VLM te voorzien, artikel III.10 van het Bestuursdecreet aan te passen.

Artikelen 20, 21 en 23

13. In de inleidende zin van de artikelen 20, 21 en 23 van het voorontwerp moeten de woorden “20 april 2024” telkens worden vervangen door “17 mei 2024”.

Slotopmerking

14. Blijkens artikel 1*bis*, § 2, 1°, van het VLM-decreet wordt voor een verwijzing naar het Bestuursdecreet van 7 december 2018 de afkorting “Bestuursdecreet” gebruikt. Het verdient daarom aanbeveling om in de diverse bepalingen van het voorontwerp die wijzigingen aanbrengen aan het VLM-decreet, de woorden “van 7 december 2018” te schrappen.

HOOFDSTUK 5 – WIJZIGINGEN VAN HET JACHTDECREET VAN 24 JULI 1991

Artikel 30

15. Het ontworpen artikel 32/4 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991 regelt de verwerking van persoonsgegevens voor elk administratief proces met betrekking tot wildbeheer.

Krachtens artikel 22 van de Grondwet geldt voor elke verwerking van persoonsgegevens en, meer in het algemeen, voor elke inmenging in het recht op het privéleven, dat het formeel legaliteitsbeginsel dient te worden nageleefd. Doordat artikel 22 van de Grondwet aan de bevoegde wetgever de bevoegdheid voorbehoudt om vast te stellen in welke gevallen en onder welke voorwaarden afbreuk kan worden gedaan aan het recht op eerbiediging van het privéleven, waarborgt het aan elke burger dat geen enkele inmenging in dat recht kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Een delegatie aan een andere macht is evenwel niet in strijd met het wettelijkheidsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de “essentiële elementen” voorafgaandelijk door de wetgever vastgesteld zijn.¹⁰

Bijgevolg moeten de ‘essentiële elementen’ van de verwerking van persoonsgegevens in de wet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.¹¹

Het ontworpen artikel 32/4 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991 moet nog worden aangevuld met een omschrijving van de met de verwerking nagestreefde doelstelling.

HOOFDSTUK 6 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 5 APRIL 1995 HOUDENDE ALGEMENE BEPALINGEN INZAKE MILIEUBELEID

Artikel 39

16. In het hoofdstuk I “Retributies” van de nieuwe titel XVII “Financiering”, ingevoegd bij de artikelen 37 en 38, wordt door artikel 39 een nieuw artikel 17.1.1 in het DABM ingevoegd.

16.1. Het nieuwe artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering het verkrijgen van resultaten van metingen, simulaties en analyses die worden uitgevoerd door gewestelijke entiteiten in het kader van het DABM afhankelijk kan stellen van de betaling van een retributie (eerste lid). Het machtigt de Vlaamse Regering ook om het bedrag van de retributie en de betalingswijze te bepalen (tweede lid), vrijstellingen te bepalen (derde lid) en minimum- of maximumbedragen te bepalen (vierde lid).

¹⁰ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof: zie inzonderheid GwH 18 maart 2010, nr. 29/2010, B.16.1; GwH 20 februari 2020, nr. 27/2020, B.17.

¹¹ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/1, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

16.2. Gevraagd wie de ‘gewestelijke entiteiten’ zijn, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

“In het eerste lid van artikel 17.1.1 DABM wordt gesteld dat de retributie afhankelijk kan worden gesteld voor het verkrijgen van resultaten van metingen, simulaties en analyses die worden uitgevoerd door gewestelijke entiteiten in het kader van dit decreet. De gewestelijke entiteiten die bedoeld worden in dit artikel zijn aldus de entiteiten die in het kader van het DABM metingen, simulaties en analyses uitvoeren. Momenteel zijn dat het Departement Omgeving en de agentschappen vermeld in Titel X van het DABM. Evenwel is het mogelijk dat bij eventuele latere wijzigingen van het decreet dit nog zou kunnen wijzigen. Om die reden werd ervoor geopteerd de entiteiten niet limitatief op te sommen om alle gewestelijke entiteiten te omvatten die metingen, simulaties en analyses kunnen uitvoeren krachtens het decreet.”

Gevraagd wat wordt bedoeld met “het persoonlijke gebruik van de resultaten” dat een basis vormt voor het bepalen van vrijstellingen, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

“Met het derde lid wordt de mogelijkheid geboden vrijstellingen toe te kennen voor retributies afhankelijk van het karakter van de aanvrager. Het kan bijvoorbeeld gepast zijn om publiekrechtelijke of semipubliekrechtelijke entiteiten vrij te stellen voor bepaalde metingen, simulaties en analyses als zij de resultaten hiervan nodig zouden hebben voor hun activiteiten. Het kan het ook gepast zijn om vrijstellingen toe te staan als de aanvrager een natuurlijke persoon betreft die slechts beperkte resultaten aanvraagt voor persoonlijke doeleinden. Vooral dit laatste geval werd beoogd met de toevoeging ‘of op basis van het persoonlijke gebruik van de resultaten’. Als dit nodig wordt geacht kan dit verduidelijkt worden in de bepaling door de passage te vervangen door ‘of bij opvraging van beperkte resultaten voor persoonlijke doeleinden’.”

Gevraagd naar de verhouding van het tweede lid met het vierde lid van de ontworpen bepaling, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

“Wij begrijpen dat de verhouding tussen de mogelijkheid om op basis van het laatste lid een minimum- en maximumbedrag te bepalen en het tweede lid van art. 17.1.1 DABM niet duidelijk is. Het principe dat het bedrag van de retributie bepaald moet worden in verhouding tot de kosten voor de uitvoering van de metingen, analyses of simulaties of tot de administratieve kosten voor de opmaak of verzameling van de resultaten van metingen, analyses of simulaties, zoals uitdrukkelijk in het tweede lid van art. 17.1.1 werd opgenomen, blijft uiteraard in elk geval van toepassing. Wij stellen dan ook voor het laatste lid te schrappen zodat geen verwarring kan ontstaan. De Vlaamse Regering zal steeds de bedragen van de retributie rekening houdende met de kosten voor de specifieke metingen, simulaties en analyses moeten bepalen.”

16.3. Ofschoon artikel 173 van de Grondwet niet verhindert dat de decreetgever de Vlaamse Regering machtigt om het bedrag van de retributie te bepalen, in de wetenschap dat er een redelijke verhouding moet bestaan tussen de kostprijs of de waarde van de verstrekte dienst en het bedrag dat de heffingsplichtige verschuldigd is opdat er gewag kan worden gemaakt van een retributie, vloeit uit die grondwetsbepaling wel voort dat de decreetgever die bevoegd is om de

retributie in te voeren, ook de gevallen waarin ze verschuldigd is, de heffingsplichtigen, en de gevallen van vrijstelling en vermindering ervan, moet bepalen.¹²

16.4. Het eerste lid van de ontworpen bepaling, dat aan de regering de bevoegdheid beoogt op te dragen om te bepalen in welke gevallen retributies kunnen worden geheven, is dan ook strijdig met artikel 173 van de Grondwet. Minstens zouden de gevallen waarin de retributies verschuldigd zijn, en door wie deze verschuldigd zijn, in een decretale bepaling moeten worden geregeld vooraleer het eerste lid van de ontworpen bepaling doorgang kan vinden.

16.5. Dezelfde opmerking geldt voor het derde lid van de ontworpen bepaling, dat aan de regering de bevoegdheid onder de gestelde voorwaarden beoogt op te dragen om de gevallen te bepalen waarin van de bedoelde retributie wordt vrijgesteld. De decreetgever die bevoegd is om de retributie in te voeren, moet ook voorzien in de gevallen van vrijstelling en vermindering ervan vooraleer het derde lid van de ontworpen bepaling doorgang kan vinden.

HOOFDSTUK 7 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 21 OKTOBER 1997 BETREFFENDE HET NATUURBEHOUD EN HET NATUURLIJK MILIEU

Artikel 41

17. Artikel 41 van het ontwerp regelt een versnelde procedure voor het toevoegen van een gebied waar de compenserende maatregelen worden genomen, overeenkomstig artikel 36ter, § 5, tweede lid, van het Natuurdecreet van 21 oktober 1997, aan een speciale beschermingszone.

Volgens de toelichting van de gemachtigde hoopt het Vlaamse Gewest op die manier tijdig te kunnen tegemoetkomen aan het advies van de Europese Commissie van 15 mei 2025 ‘afgegeven op verzoek van België overeenkomstig artikel 6, lid 4, tweede alinea, van Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna voor het project Noord-Zuidverbinding Limburg (NZL) (Vlaanderen/België)’ (C(2025)2873 final) om binnen de twee jaar na publicatie van het advies het vooropgestelde compenserende gebied voor het verlies aan prioritaire habitattypen 91E0*¹³ aan te duiden als SBZ door toevoeging aan het Natura 2000-gebied BE2200030.¹⁴

De gemachtigde verleende nog de hiernavolgende nadere verduidelijking.

¹² Bijv. adv.RvS 77.565/3 van 16 april 2025 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 14 juli 2025 ‘over het platform voor overlijdensadministratie’, opmerking 4.3; adv.RvS 74.672/3 van 21 december 2023 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 22 maart 2024 ‘over de weginfrastructuur en het wegenbeleid en de waterinfrastructuur en het waterbeleid’, opmerking 10.1.

¹³ In het advies omschreven als “perceel 954C (totale oppervlakte: 5 500 m²), hetgeen door de Mangelbeek wordt doorkruist en onmiddellijk ten westen van de Europarklaan ligt.”

¹⁴ De gemachtigde verwees voor de noodzaak om het compenserende gebied tijdig aan te duiden als SBZ-H ook naar: EUROPEAN COMMISSION, *Managing Natura 2000-sites. The provisions of Article 6 of the ‘Habitats’ Directive 92/43/EEC*, (C(2018) 7621 final, 21 november 2018, p. 64-65, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/11e4ee91-2a8a-11e9-8d04-01aa75ed71a1>).

De criteria voor het nemen van het besluit zijn deze van het derde en vierde lid van artikel 36*bis*, § 1, Natuurdecreet van 21 oktober 1997. Deze worden gewaarborgd door artikel 36*ter*, § 5, tweede lid, Natuurdecreet van 21 oktober 1997. De compensatiemaatregelen dienen immers de ecologische samenhang van de speciale beschermingszone te waarborgen en worden bijgevolg getoetst aan dezelfde criteria.

Wat het openbaar onderzoek betreft verduidelijkt de gemachtigde dat een compensatiemaatregel voortvloeit uit de passende beoordeling bij een specifieke vergunningsaanvraag, plan of programma en wordt opgelegd overeenkomstig artikel 36*ter*, § 5, Natuurdecreet. Het openbaar onderzoek vindt dan ook plaats overeenkomstig de omgevingsvergunningsprocedure, dan wel de planprocedure.

Het verdient aanbeveling om deze toelichting en verduidelijking in de “toelichting bij de artikelen” van het voorontwerp op te nemen.

Artikel 42

18.1. Artikel 42 van het ontwerp voorziet in een opkoopplicht door de Vlaamse Grondenbank van een onroerend goed dat binnen het VEN of binnen een speciale beschermingszone is gelegen als de eigenaar van het onroerend goed kan aantonen dat er “ten gevolge van terugkerende schade veroorzaakt door een beschermde soort, en als die schade redelijkerwijze niet kan worden voorkomen, de waardevermindering van zijn onroerend goed ernstig is, of dat de leefbaarheid van de bestaande bedrijfsvoering ernstig in het gedrang komt”.

18.2. Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, verduidelijkt de gemachtigde de motieven voor deze regeling als volgt:

“1. Blijvende vestiging van beschermde soorten kan leiden tot jaarlijks terugkerende schade.

Omdat beheer of bestrijding vaak niet mogelijk is, ontstaat een situatie waarin de overheid structureel en onbeperkt moet blijven vergoeden, zonder perspectief op verandering.

2. In de praktijk blijkt dat sommige schadelijders jaarlijks hoge vergoedingen ontvangen, maar tegelijk elk aankoopvoorstel weigeren, waardoor de overheid geen instrument heeft om een structurele oplossing te realiseren. De memorie benoemt dit expliciet als een probleem dat voortvloeit uit het ontbreken van een ‘exit-clausule’.

3. Binnen gebieden met natuurdoelen mag van eigenaars verwacht worden dat zij hun bedrijfsvoering aanpassen aan de bestemming. Een vergoeding kan dan redelijk zijn tijdens een overgangsperiode, maar hoeft niet onbeperkt te blijven doorlopen wanneer de schade structureel en inherent is aan de natuurfunctie van het gebied.

De decretale bepaling creëert dus een juridische basis om in dergelijke gevallen te vermijden dat de administratieve schadevergoeding verwordt tot een permanente inkomstenstroom, los van de oorspronkelijke bedoeling van de regeling.”

Deze motivering heeft hoofdzakelijk betrekking op (de leefbaarheid van de bestaande) bedrijfsvoeringen van de eigenaars van een onroerend goed. Nochtans heeft de tekst

van het ontworpen artikel 42*bis* betrekking op alle eigenaars van een onroerend goed, ook eigenaars die geen bedrijfsvoering hebben. De vraag rijst of deze verantwoording en de vooropgestelde beperkingen zonder meer transposeerbaar zijn naar andere eigenaars van een onroerend goed met ernstig verminderde waarde.

Het verdient aanbeveling om die gelijke behandeling van alle eigenaars in de memorie van toelichting nader te verantwoorden.

Artikel 43

19. Artikel 43 van het ontwerp voorziet in de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om de vergoeding voor wildschade binnen speciale beschermingszones en VEN-gebieden te beperken in de tijd, en om hieromtrent nadere regels vast te stellen.

De gemachtigde verduidelijkt dat “een uitdoving van de schadevergoeding binnen VEN en een beperking in de tijd binnen SBZ-H [wordt beoogd]. Er wordt een overgangsregeling van 5 jaar voorzien waarin de schadevergoeding degressief afneemt.” Bovendien “wijzigt niets aan het burgerrechtelijk aansprakelijkheidsrecht. De decretale beperking heeft uitsluitend betrekking op de administratieve schadevergoeding in het kader van soortenschade.”

Deze nadere toelichting wordt best in de “toelichting bij de artikelen” van het voorontwerp opgenomen.

HOOFDSTUK 8 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 18 JULI 2003 BETREFFENDE HET INTEGRAAL WATERBELEID, GECOÖRDINEERD OP 15 JUNI 2018

20. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 9 – WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 16 JUNI 2006 BETREFFENDE HET OPRICHTEN VAN DE VLAAMSE GRONDENBANK EN HOUDENDE WIJZIGING VAN DIVERSE BEPALINGEN

21. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 10 – WIJZIGINGEN VAN HET BODEMDECREET VAN 27 OKTOBER 2006

Artikelen 48 tot 51

22. De artikelen 48 tot 51 van het voorontwerp heffen in sommige bepalingen van het Bodemdecreet de verplichting op om de in die bepalingen bedoelde kennisgevingen te doen “bij aangetekende brief”. De memorie van toelichting bij deze bepalingen luidt:

“Met de voorgestelde wijziging kan de huidige wijze van kennisgeving bij aangetekende brief nog steeds toegepast worden en dat zal in beginsel ook zo gebeuren, maar er wordt meer flexibiliteit toegelaten. In uitzonderlijke gevallen kan dan van de

huidige wijze van kennisgeving bij aangetekende brief worden afgeweken, met name indien het – mede rekening houdende met onder meer de mogelijke gevolgen (= risico-inschatting) – niet opportuun is deze werkwijze aan te houden gelet op het aantal te versturen brieven en dus het kostenplaatje.”

Zoals de bepalingen zullen luiden na de opheffing, is er geen enkele waarborg dat de kennisgevingen zelfs in “normale” gevallen zullen gebeuren bij aangetekende brief. Als het enkel de bedoeling is van de stellers van het ontwerp dat slechts in uitzonderlijke gevallen kan worden afgeweken van de kennisgeving bij aangetekende brief, verdient het aanbeveling om de bewoordingen “bij aangetekende brief” niet op te heffen, doch om de bestaande tekst van de gewijzigde bepalingen van het Bodemdecreet aan te vullen met een bepaling die toelaat om in uitzonderlijke gevallen af te wijken van de kennisgeving bij aangetekende brief.

Artikelen 50 en 51

23. De artikelen 50 en 51 van het voorontwerp wijzigen de artikelen 154, § 2, en 155, § 2, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006.

Artikel 26 van het decreet van 18 juni 2021 ‘tot wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, het Mestdecreet van 22 december 2006 en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen, wat betreft het opheffen van administratieve beroepsmogelijkheden’ voorziet in de opheffing van de artikelen 154 en 155 van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, met ingang van een door de Vlaamse Regering te bepalen datum (artikel 33 van het voormelde decreet van 18 juni 2021).

Gevraagd hoe de artikelen 50 en 51 van het voorontwerp zich verhouden tot het voormelde artikel 26, antwoordde de gemachtigde:

“Vanuit wetgevingstechnisch oogpunt is het inderdaad niet aangewezen om decretales bepalingen te wijzigen die reeds zijn opgeheven, zelfs als de bepaling die deze opheffing regelt nog niet in werking is getreden. In dat geval blijven de betrokken artikelen weliswaar deel uitmaken van het geldende recht en behouden zij hun rechtsgevolgen tot aan de inwerkingtreding van de opheffingsbepaling, maar dit doet geen afbreuk aan het uitgangspunt dat wijzigingen van op te heffen bepalingen vermeden moeten worden.

Wat de verhouding betreft tussen de wijzigingsbepalingen (artikelen 50 en 51 van het voorontwerp) en de opheffingsbepaling (artikel 26 van het decreet van 18 juni 2021), is het aangewezen te verduidelijken dat momenteel een zeer grondige herziening van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 in voorbereiding is. Gelet op de omvang en de draagwijdte van de voorgenomen wijzigingen, kan deze herziening mogelijk leiden tot de volledige opheffing van het huidige decreet en de invoering van een nieuw decreet.

In dat verband kan worden verwezen naar de beleidsnota Omgeving 2024-2025 van de Vlaams minister van Omgeving en Landbouw, waarin reeds wordt aangekondigd dat het Bodemdecreet zal worden geëvalueerd op basis van de conclusies van een expertenpanel, en dat aanpassingen zullen worden voorgesteld met het oog op administratieve vereenvoudiging van de bodemprocedures bij verontreiniging en op een snellere doorlooptijd van bodemdossiers (p. 49-50). Het decretaal initiatief is in principe gepland in het zittingsjaar 2026-2027. Het is dan ook niet opportuun om alsnog de artikelen 2 tot en

met 27 (en dus ook art. 26) van het decreet van 18 juni 2021 in werking te laten treden in afwachting van voormeld decretaal initiatief.

Met de artikelen 50 en 51 van het voorontwerp van decreet wordt voorgesteld om in de bestaande regeling alsnog de verplichting te schrappen om beslissingen in het kader van de zogenoemde overige administratieve beroepen bij aangetekende brief ter kennis te brengen. In de praktijk stellen wij vast dat steeds vaker administratieve beroepen voorkomen waarbij een groot aantal potentiële belanghebbenden betrokken is.

In dergelijke gevallen is een kennisgeving per aangetekende brief onevenredig kostelijk en bovendien weinig werkbaar, aangezien bij de beroepsinstantie doorgaans enkel de eigenaars bekend zijn. Andere betrokkenen, zoals gebruikers, kunnen op die manier niet worden bereikt wanneer zij niet bij naam gekend zijn. Een alternatieve kennisgevingswijze, zoals een bus-aan-busbedeling, is in die context aangewezen en doeltreffender, aangezien zij toelaat ook deze personen te informeren.

Hoewel het om een inhoudelijk beperkte aanpassing gaat, betreft het wel degelijk een wijziging met een reële praktische meerwaarde. Om die reden wordt voorgesteld deze wijzigingsbepalingen alsnog te behouden”.

De Raad van State neemt akte van het antwoord.

Artikel 54

24. Artikel 54, 1°, van het voorontwerp voorziet in de toevoeging van een derde lid aan artikel 174^{quater}, § 1, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006. Het is evenwel logischer om dit ontworpen lid in te voegen voor het bestaande eerste lid.

Hetzelfde geldt voor artikel 55, 1°, van het voorontwerp.

Artikel 55

25. In overeenstemming met de bestaande bewoordingen van artikel 174^{quinquies} van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006, schrijve men in artikel 55, 1°, van het voorontwerp “titel III, hoofdstuk XIII, *afdeling IP*” in de plaats van “titel III, hoofdstuk XIII”.

Artikel 56

26. Het ontworpen artikel 174^{septies}, § 5, 3°, van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 voorziet in de mogelijkheid voor de erkende organisaties om persoonsgegevens te verstrekken aan “derden als het Fonds een wettelijke of decretale verplichting heeft om de persoonsgegevens te verstrekken”.

De gemachtigde bevestigde dat deze vermelding van “het Fonds” moet vervangen worden door “de erkende organisaties”. Uiteraard dient ook de rest van de zinsnede daarmee grammaticaal in overeenstemming te worden gebracht.

HOOFDSTUK 11 – WIJZIGINGEN VAN HET MESTDECREET VAN 22 DECEMBER 2006

27. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 12 – WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 25 MEI 2007 HOUDENDE DE HARMONISERING VAN DE PROCEDURES VAN VOORKOOPRECHTENArtikel 61

28.1. Gevraagd waarom in het ontworpen artikel 11/1, eerste lid, 2°, van het decreet van 25 mei 2007 wordt voorzien in een betekening conform artikel 19, tweede lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 (hierna: RvS-wet), “of” conform artikel II.21 van het Bestuursdecreet, antwoordde de gemachtigde als volgt:

“Artikel 19, tweede lid, RvS-wet en artikel II.21 van het Bestuursdecreet bevatten een analoge bepaling m.b.t. de start van de termijn om beroep in te stellen tegen een overheidsbeslissing. Daarom wordt verwezen naar beide bepalingen. Het voegwoord ‘of’ wordt gebruikt omdat ‘of’ de betekenis van ‘en’ niet uitsluit (zie hieronder). Als de verwijzing naar artikel II.21 van het Bestuursdecreet overbodig zou zijn, kan dat zinsdeel worden weggelaten.

Uit legistieke en taalkundige aanwijzingen Omzendbrief Vlaamse Regering Wetgevingstechniek:

‘9. In de voegwoordcombinatie en/of is het voegwoord en meestal overbodig. Als u 'of x, of y, of allebei' bedoelt, gebruikt u het voegwoord of, bijvoorbeeld Subsidieaanvraag voor evenementen met toeristisch belang of internationale uitstraling. Het voegwoord of sluit de betekenis van en niet uit.

U mag de voegwoordcombinatie en/of alleen gebruiken als het voegwoord of tot een onduidelijke rechtsregel zou leiden. Dat is het geval als iemand aan of de betekenis 'of x, of y' zou kunnen geven om de reikwijdte van de rechtsregel in zijn voordeel in te perken.”

Artikel 19, tweede lid, van de RvS-wet en artikel II.21 van het Bestuursdecreet zijn weliswaar analoge bepalingen, maar hun draagwijdte verschilt. De draagwijdte van artikel 19, tweede lid, van de RvS-wet is beperkt tot de verplichting om in beslissingen met individuele strekking het bestaan van de beroepen, vermeld in artikel 14, § 1, van de RvS-wet te vermelden alsmede de in acht te nemen vormvoorschriften en termijnen, op straffe van uitstel van de aanvang van die termijnen.

De draagwijdte van artikel II.21 van het Bestuursdecreet is ruimer. Het creëert in hoofde van overheidsinstanties als vermeld in artikel II.18 van het Bestuursdecreet¹⁵ de verplichting om bij de kennisgeving van een beslissing of een administratieve handeling van individuele strekking die rechtsgevolgen heeft voor een gebruiker, te vermelden of beroep tegen de beslissing kan worden ingesteld, bij welke instantie en binnen welke termijn, desgevallend op

¹⁵ Zijnde de Vlaamse overheid in de zin van artikel I.3, 1°, van het Bestuursdecreet, lokale overheden in de zin van artikel I.3, 5°, van datzelfde decreet en instellingen met een publieke taak in de zin van artikel I.3, 6°, van datzelfde decreet, wat hun publieke taak betreft.

straffe van uitstel van de aanvang van de termijn om een beroep in te dienen bij een overheidsinstantie als vermeld in artikel II.18.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat de stellers van het voorontwerp met het ontworpen artikel 11/1 van het decreet van 25 mei 2007 beogen een werkbaar antwoord te bieden op het arrest nr. 261.854 van 20 december 2024 van de Raad van State. Er moet evenwel op worden gewezen dat, in zoverre de begunstigde een overheidsinstantie is in de zin van artikel II.18 van het Bestuursdecreet, hij evenzeer aan de kennisgevingsverplichting, vermeld in artikel II.21 van het Bestuursdecreet zal moeten voldoen.

De verwijzing naar artikel II.21 van het Bestuursdecreet wordt daarom beter niet weggelaten.

28.2. Zoals het ontworpen artikel 11/1, eerste lid, van het decreet van 25 mei 2007 is geredigeerd, wekt het de indruk dat het aan de begunstigde van het voorkeepsrecht is om te oordelen:

- of de beslissing aan de verkoper dan wel aan de kandidaat-koper moet worden meegedeeld; en
- of de beslissing tot uitoefening van dat recht aan de verkoper of kandidaat-koper moet worden betekend.

Nochtans heeft de begunstigde ter zake geen beoordelingsvrijheid. Uit het arrest nr. 261.854 van 20 december 2024 van de Raad van State blijkt dat de beslissing van de begunstigde om het voorkeepsrecht uit te oefenen een beslissing met individuele strekking is en dat die beslissing zowel voor de verkoper(s) als voor de koper(s) rechtsgevolgen resorteert.

Zodra de begunstigde een overheidsinstantie is in de zin van artikel II.18 van het Bestuursdecreet ligt derhalve een beslissing met individuele strekking voor die individueel ter kennis moet worden gebracht aan zowel de verkoper(s) als de koper(s) van het onroerend goed waarop het voorkeepsrecht betrekking heeft.

28.3. In het licht van het voorgaande dient het ontworpen artikel 11/1, eerste lid, van het decreet van 25 mei 2007 anders te worden geformuleerd, waarbij volgende formulering kan worden overwogen:

“De begunstigde vraagt bij de instrumenterende ambtenaar de naam en het adres van de verkoper of kandidaat-koper op als voldaan is aan al de volgende voorwaarden:

1° de begunstigde aanvaardt het aanbod conform artikel 13, eerste lid, artikel 14/1, §2, tweede lid, of artikel 14/2, tweede lid;

2° de begunstigde is een overheidsinstantie in de zin van artikel II.18 van het Bestuursdecreet.”

HOOFDSTUK 13 – WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 27 MAART 2009 BETREFFENDE HET GROND- EN PANDENBELEID

29. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 14 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 8 MEI 2009 BETREFFENDE DE DIEPE ONDERGROND

30. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 15 – WIJZIGINGEN VAN DE VLAAMSE CODEX RUIMTELIJKE ORDENING

Artikel 88

31.1. Artikel 88, 3°, van het ontwerp strekt ertoe in artikel 5.1.3 van de VCRO een paragraaf 4 toe te voegen, waardoor registratiebeslissingen die gevolgd zijn door een niet-vervallen omgevingsvergunning die werd bekendgemaakt, niet meer vatbaar zijn voor beroep.

Deze maatregel wordt in de memorie van toelichting als volgt verantwoord:

“De nieuwe paragraaf 4 bepaalt dat registratiebeslissingen die zijn gevolgd door een definitieve vergunningsbeslissing, niet langer ter discussie staan.

De registratiebeslissing zelf is misschien niet bekendgemaakt aan derden, waardoor deze ter discussie zouden kunnen staan op basis van het arrest van het Grondwettelijk Hof, de vergunningen die gevolgd zijn nadat de opname in het vergunningenregister plaatsvond, werden wel bekendgemaakt, conform de regels die gelden voor vergunningen.

Navolgende vergunningen konden slechts verleend worden met toepassing van het vermoeden van vergunning, zodat derden – die op de hoogte waren van de vergunningsbeslissing – op dat moment de mogelijkheid hadden op te treden”.

31.2. De ontworpen bepaling zal van toepassing zijn op registratiebeslissingen “die gevolgd zijn door een niet-vervallen omgevingsvergunning die werd bekendgemaakt”.

Uit de memorie van toelichting blijkt evenwel dat het de bedoeling is dat derden diligent zouden optreden tegen een navolgende omgevingsvergunningsbeslissing waarvan zij behoren te weten dat deze slechts kon worden verleend met toepassing van het vermoeden van vergunning. Opdat het vermoeden van vergunning nog ter discussie kan worden gesteld ter gelegenheid van het beroep tegen de navolgende omgevingsvergunning, hetzij door het gelijktijdig instellen van een beroep tegen de registratiebeslissing, hetzij door de onwettigheid van de registratiebeslissing in het kader van het beroep tegen de navolgende omgevingsvergunning aan te voeren, kan de registratiebeslissing dan ook slechts definitief worden wanneer de navolgende omgevingsvergunning werd bekendgemaakt én ondertussen ook definitief is geworden.

In de ontworpen bepaling dient derhalve overeenkomstig de bedoeling van de stellers van het voorontwerp verduidelijkt te worden dat het om een “‘definitief geworden’ niet

vervallen omgevingsvergunning die werd bekendgemaakt” gaat die is gevolgd op de “registratiebeslissing, als vermeld in artikel 4.8.11” van de VCRO.

HOOFDSTUK 16 – WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 23 DECEMBER 2011 BETREFFENDE HET DUURZAAM BEHEER VAN MATERIAALKRINGLOPEN EN AFVALSTOFFEN

32. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 17 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 28 JUNI 2013 BETREFFENDE HET LANDBOUW- EN VISSERIJBELEID

33. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 18 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 28 MAART 2014 BETREFFENDE DE LANDINRICHTING

34. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 19 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 25 APRIL 2014 BETREFFENDE COMPLEXE PROJECTEN

Artikel 102

35. Artikel 102 van het ontwerp regelt een versnelde procedure voor het toevoegen van een gebied waar de compenserende maatregelen worden genomen aan een speciale beschermingszone. In de memorie van toelichting wordt bij de toelichting bij artikel 103 (lees: 102) verwezen naar de toelichting bij artikel 33 (lees: artikel 41).

Korthedshalve kan verwezen worden naar opmerking 17.

Artikel 108

36. Punt 2° voegt een bepaling in op grond waarvan in het geval een projectbesluit een herkenbaar onderdeel bevat dat conform artikel 23 geldt als ruimtelijk uitvoeringsplan, in een omgevingsvergunning kan worden afgeweken van stedenbouwkundige voorschriften zodra het vergunningverlenende bestuursorgaan kennis heeft van de resultaten van het openbaar onderzoek met betrekking tot het ontwerp van projectbesluit waarmee de aangevraagde handelingen verenigbaar zijn.

In de memorie van toelichting bij artikel 109 (lees: artikel 108) wordt verwezen naar artikel 4.4.7, § 1, van de VCRO op grond waarvan de mogelijkheid bestaat om een zogenaamde ‘anticipatieve’ vergunning te verlenen voor handelingen van algemeen belang die verenigbaar zijn

met een ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan van zodra de resultaten van het openbaar onderzoek bekend zijn.

Het verlenen van zo'n "anticipatieve vergunning" kan evenwel slechts "voor zover:

1° het nieuwe plan de bestaande stedenbouwkundige voorschriften vervangt of van rechtswege opheft;

2° de Vlaamse Regering, het departement of de deputatie geen strijdigheid vaststelt van het ontwerpplan met hogere plannen of andere normen."

In de ontworpen bepaling worden geen voorwaarden opgenomen in deze zin. Gevraagd naar een verklaring voor het niet opnemen van de voorwaarden in artikel 4.4.7, § 1, van de VCRO terwijl artikel 4 van het decreet van 25 april 2014 stelt dat dit decreet geen afbreuk doet aan de doelstellingen en inhoudelijke verplichtingen die zijn vastgesteld bij of krachtens de VCRO, en of de afwijkingsmogelijkheid geldt voor alle gevallen of enkel in het geval van handelingen van algemeen belang, antwoordde de gemachtigde wat volgt:

"De bedoelde afwijkingsmogelijkheid werd niet expliciet gekoppeld aan handelingen van algemeen belang omdat een projectbesluit steeds betrekking heeft op een 'complex project' dat per definitie (cfr artikel 2, 5° decreet complexe projecten) een project betreft van 'groot maatschappelijk en ruimtelijk-strategisch belang'.

Zie ook artikel 7, §1, tweede lid decreet CP:

'Het groot maatschappelijk en ruimtelijk strategisch belang van een project blijkt uit een of meerdere van de volgende vaststellingen :

1° de probleemstelling of het programma van het project is meervoudig en omvat diverse af te wegen belangen;

2° het project is onontbeerlijk voor een noodzakelijke verbetering van de woonkwaliteit, de milieukwaliteit, de economische ontwikkeling en/of de mobiliteit;

3° bij de afweging van de betrokken belangen is de maatschappelijke meerwaarde prominent;

4° het project is ruimtelijk structurerend voor het gebied in kwestie of wordt voorzien in een complexe omgeving;

5° het project heeft een grote rechtstreekse of onrechtstreekse socio-economische, ruimtelijke, leefmilieugerelateerde of verkeerskundige impact;

6° het project houdt ongebruikelijke investeringen en inspanningen in op vlak van ontwikkeling en beheer'."

En

"De voorwaarden van artikel 4.4.7, § 1, VCRO hebben niet rechtstreeks betrekking op de doelstellingen en inhoudelijke verplichtingen van de VCRO en lijken eerder procedureel van aard.

Zoals reeds aangegeven in het antwoord op de vorige vragen lijkt het ons niet noodzakelijk om deze voorwaarden over te nemen in artikel 108, 2 van het ontwerp, maar anderzijds lijken er ons ook geen principiële bezwaren om de voorwaarden wel over te nemen indien de Raad van State dit aangewezen acht."

De aangehaalde voorwaarden van artikel 4.4.7, § 1, van de VCRO zijn niet louter procedureel van aard. Door het wegvallen van deze voorwaarden heeft de vergunningverlening overeenkomstig het ontworpen tweede lid van artikel 29 van het decreet van 25 april 2014 geen “anticipatief” karakter meer, aangezien bij de vergunningverlening kan afgeweken worden van de stedenbouwkundige voorschriften die niet worden vervangen of van rechtswege worden opgeheven. Bovendien geldt dan niet de beperking in geval van strijdigheid van het herkenbaar onderdeel van het projectbesluit dat conform artikel 23 van het decreet van 25 april 2014 geldt als ruimtelijk uitvoeringsplan, met hogere plannen of andere normen.

Gelet op de bedoeling van de stellers van het ontwerp om ook bij complexe projecten de mogelijkheid van een “anticipatieve” omgevingsvergunning mogelijk te maken, dienen de voorwaarden in artikel 4.4.7, § 1, van de VCRO aan de ontworpen bepaling te worden toegevoegd.

HOOFDSTUK 20 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 25 APRIL 2014 BETREFFENDE DE OMGEVINGSVERGUNNING

Artikel 110

37. Artikel 110 van het voorontwerp wijzigt artikel 2 van het decreet van 25 april 2014.

De artikelen 2 en 3, 1°, van het decreet van 17 mei 2024 ‘tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit’ voorzien in de vervanging van artikel 2, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014, telkens met ingang van een door de Vlaamse Regering te bepalen datum.

Gevraagd hoe artikel 110 van het voorontwerp zich verhoudt tot de voormelde artikelen 2 en 3, 1°, antwoordde de gemachtigde:

“Voorliggend Verzameldecreet zal eerder in werking treden dan de wijzigingen, voorzien in het decreet van 17 mei 2024.

Dit laatste decreet zal pas in werking treden nadat het uitvoeringsbesluit hierbij is gewijzigd.

Echter, ondertussen heeft de Gemengde Commissie Vergunningen haar eindrapport uitgebracht, en werd een Actieprogramma inzake rechtszekere en robuuste vergunningen op de Vlaamse Regering gebracht.

De wijzigingen die het decreet van 17 mei 2024 aan het Omgevingsvergunningendecreet doorvoert, zullen op een aantal punten dus aangepast worden.

Artikel 2 OVD, zoals dit zal luiden na inwerkingtreding van het decreet van 17 mei 2024, zal geen foute verwijzing naar de Raad voor Vergunningsbetwistingen meer bevatten.

Tot dan echter dient in huidig OVD de juiste verwijzing opgenomen te worden.”

De Raad van State neemt akte van dit antwoord.

Artikel 111

38. De memorie van toelichting bij artikel 111 van het voorontwerp luidt:

“Onder indirecte lozingen in grondwater wordt verstaan de lozingen die zijn ingedeeld in rubriek 52 van de indelingslijst van VLAREM II. Dit gaat over de indirecte lozing van huishoudelijk afvalwater of van bedrijfsafvalwater. Het gaat dus zeker niet over wadi's noch over andere projecten met ruimtebeslag waar het gaat over hemelwater.

Ook de retourbemalingen vallen daar niet onder omdat deze samen worden vergund met de winning van grondwater, die is ingedeeld in rubriek 53 van de indelingslijst van VLAREM II.”

Het verdient aanbeveling om in de tekst van het ontworpen artikel 68, tweede lid, 3°/1, van het decreet van 25 april 2014 uitdrukkelijk op te nemen dat het enkel indirecte lozingen in grondwater van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater betreft.

Artikel 113

39. Artikel 113, 1°, van het voorontwerp voorziet voor “omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden, vermeld, in artikel 5, 1°, b)” in een uitzondering op de verplichting voor de houder van de vergunning om voor de lasten in natura, vermeld in artikel 75, § 3, 1° tot en met 3°, een financiële waarborg te verlenen vóór er met de werken wordt gestart.

Gevraagd wat in het licht van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel de verantwoording is voor de keuze om enkel voor de houders van de omgevingsvergunningen voor het verkavelen van gronden in een uitzondering te voorzien, antwoordde de gemachtigde:

“Ingevolge de toepassing van artikel 77 Omgevingsvergunningendecreet (OVD) – de verplichte waarborg bij elke last in natura, ontstaan er vooral in de praktijk problemen bij de verkavelingsvergunningen.

Bij verkavelingen maken de aanleg van de wegenis en de kosteloze grondafstand de lasten in natura uit. Hiervoor moet de verkavelaar verplicht een waarborg stellen. Vroeger gold er geen verplichting.

Er stelt zich een probleem met artikel 4.2.16 VCRO (verkavelingsattest) ingevolge de toepassing van het door ID gewijzigde artikel 77 OVD.

Door het feit dat er bij een last in natura steeds een financiële waarborg is, kan het college niet meer kiezen tussen de waarborg en het effectief uitvoeren van de lasten. Art. 4.2.16, §2 VCRO is niet gealigneerd aan het gewijzigde artikel 77 OVD. Daardoor wordt in het artikel nog steeds uitgegaan van een keuze tussen het stellen van een afdoende waarborg en het uitvoeren van de lasten, net omdat de verplichting van een waarborg vroeger niet gold. De keuze in §2 van art. 4.2.16 stamt nog voort uit de vroegere regelgeving waar het stellen van een financiële waarborg bij het verlenen van de verkavelingsvergunning geen verplichting was.

Gemeenten geven aan dat de verplichte financiële waarborg bij lasten in natura heel waardevol is, maar dat dit afhangt van de aard van de aanvraag. Zo is de verplichte waarborg van belang bij een last in natura op het openbaar domein, of een verplichte last in natura op een zonevreemde site zelf.

In andere gevallen en heel vaak bij verkavelingen zou het stellen van de waarborg best optioneel zijn, zoals het ook vroeger was.

Daarom wordt voorgesteld om in artikel 77 OVD voor de verplichting van het stellen van een waarborg bij een last in natura, een uitzondering te maken voor verkavelingsvergunningen.

Dit heeft tot gevolg dat artikel 4.2.16 VCRO kan blijven bestaan (keuze waarborg of uitvoering last voor verkavelingsattest), mits het terminologisch wordt aangepast aan artikel 77 OVD (modaliteiten van de waarborg, schrappen van ‘afdoende’).

Op die manier heeft de gemeente opnieuw de optie om de uitvoering in natura door de verkavelaar zelf af te dwingen door middel van het verkavelingsattest. Daardoor verkrijgt het attest terug zijn nut dat het in het verleden ook al bewezen heeft.

Door de keuze te laten bij verkavelingen heeft dit bijkomend tot gevolg dat de problematiek van het verplicht stellen van een waarborg bij een kosteloze grondafstand als last in natura zich niet meer stelt. Door de verplichte waarborg, moet er bij verkavelingen met wegeaanleg steeds een dubbele waarborg gesteld worden zowel voor de aanleg van de wegenis, als voor de kosteloze grondafstand.

Artikel 77 OVD vermeldt dat de waarborg de volledige geraamde kostprijs van de lasten dekt. Als dit vertaald wordt naar de kosteloze grondafstand, gaat dat om de kostprijs van deze transactie en dus naast de waarde van de grond op zich, ook de transactiekosten zoals de kostprijs van de akte. Dit vraagt een verregaande voorfinanciering van de verkavelaar en wordt als weinig werkbaar ervaren door gemeenten.”

De Raad van State neemt akte van dit antwoord.

40. Het bij artikel 113, 3°, van het voorontwerp ontworpen artikel 77, § 6, van het decreet van 25 april 2014 voorziet in “de toepassing van bestuursdwang” en “een termijn [...] waarbinnen de schuldenaar de tenuitvoerlegging kan voorkomen”.

Gevraagd om nader toe te lichten wat daaronder precies moet worden verstaan, antwoordde de gemachtigde:

“Als lasten niet worden uitgevoerd, moet de bevoegde overheid deze zelf kunnen realiseren ahv de financiële waarborg. Zij kan echter niet in de plaats treden van de verkavelaar omdat zij niet zomaar werken kan uitvoeren op andermans grond zonder toestemming van de eigenaar van de grond. Daarvoor kon zij vóór de afschaffing door het Instrumentendecreet, beroep doen op de bestuursdwang die in artikel 77 OVD voorzien was. (De decreetgever schafte deze af met het Instrumentendecreet op grond van het argument dat deze bestuursdwang weinig werd toegepast). Met deze decreetswijziging wordt voorgesteld om de bestuursdwang terug in te voeren gelet op de sterkte van dit instrument bij het handhaven van het niet uitvoeren van lasten in natura.

Zonder deze bestuursdwang en het niet kunnen handhaven van deze lasten in natura, ligt er een risico bij de kopers van loten, waar mogelijks geen vergunning kan bekomen worden voor het bouwen op deze loten omwille van de niet ligging aan een voldoende uitgeruste weg (decretale weigeringsgrond: art. 4.3.5 VCRO).

Met ‘het voorkomen van de tenuitvoerlegging door de schuldenaar’ wordt bedoeld dat de schuldenaar vooralsnog de kans krijgt om de last in natura uit te voeren binnen een vastgestelde termijn alvorens de bevoegde overheid overgaat tot dwang.”

De Raad van State neemt akte van dit antwoord.

41. Artikel 77, § 4, 1°, van het decreet van 25 april 2014 voorziet erin dat de waarborg opeisbaar of van rechtswege door de bevoegde overheid verworven is ten belope van de waarde van de lasten die nog niet uitgevoerd zijn bij niet-naleving van de uitvoeringstermijnen voor de lasten, vermeld in de definitief uitvoerbare vergunning, waartegen geen beroep meer mogelijk is bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Gevraagd hoe die bepaling zich verhoudt tot het ontworpen artikel 77, § 6, van het decreet van 25 april 2014, dat immers eveneens het geval regelt waarin een last niet is uitgevoerd binnen de daartoe gestelde termijn, antwoordde de gemachtigde:

“Bij het oefenen van bestuursdwang treedt de bevoegde overheid in de plaats van de schuldenaar en gaat het steeds over de uitvoering van lasten in natura. Dit is een mogelijkheid waarover de bevoegde overheid beschikt.

In principe kunnen bij de omgevingsvergunning meerdere lasten en meerdere soorten lasten worden opgelegd, zodat het mogelijk is dat één van de lasten in natura met bestuursdwang wordt uitgevoerd en bijvoorbeeld een financiële last nog steeds verschuldigd blijft en opeisbaar wordt of van rechtswege verworven is door de bevoegde overheid bij het verstrijken van de uitvoeringstermijn in de omgevingsvergunning of bij verval van de vergunning na gedeeltelijke uitvoering van deze vergunning.”

De Raad van State neemt akte van dit antwoord.

Artikel 114

42. De gemachtigde bevestigde dat in het ontworpen artikel 79, vijfde lid, van het decreet van 25 april 2014 de bewoordingen “de waarborg, vermeld in artikel 79, §1” moet worden vervangen door de bewoordingen “de waarborg, vermeld in artikel 77, § 1”.

Artikel 115

43. Artikel 115 van het voorontwerp heft artikel 82, tweede lid, van het decreet van 25 april 2014 op.

Artikel 103 van het decreet van 17 mei 2024 ‘tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit’ voorziet in de vervanging van artikel 82 van het decreet van 25 april 2014, met ingang van een door de Vlaamse Regering te bepalen datum.

Gevraagd hoe artikel 115 van het voorontwerp zich verhoudt tot het voormelde artikel 103, antwoordde de gemachtigde:

“De inwerkingtreding van artikel 103 van het decreet van 17 mei 2024 wordt verwacht na inwerkingtreding van dit voorontwerp. Van zodra artikel 103 van het decreet van 17 mei 2024 in werking treedt, zal dit artikel 82 van het Omgevingsvergunningsdecreet

- zoals gewijzigd door artikel 115 van het voorontwerp - integraal vervangen. Zoals toegelicht in de MvT is het aangewezen (enkel) de mogelijkheid tot ambtshalve wijziging van de bijzondere milieuvorwaarden op initiatief van de adviesinstanties los van een evaluatie van de milieuvorwaarden te versnellen. Aangezien de procedurele betrokkenheid van adviesinstanties ingrijpend zal worden gewijzigd door het decreet van 17 mei 2024, is het noodzakelijk in een latere fase het volledige artikel te vervangen. Nu het gaat om een integrale vervanging van artikel 82 van het Omgevingsvergunningsdecreet, kan de wijziging door artikel 103 van het decreet van 17 mei 2024 zonder problemen na de inwerkingtreding van artikel 116 van het voorontwerp plaatsvinden. De formulering van artikel 82 van het Omgevingsvergunningsdecreet na vervanging ingevolge artikel 103 van het decreet van 17 mei 2024 voorziet immers evenzeer in de mogelijkheid tot bijstelling van de omgevingsvergunning op gemotiveerd verzoek van de leidend ambtenaar van de adviesinstanties los van een evaluatie van de milieuvorwaarden.”

De Raad van State neemt akte van dit antwoord.

Artikel 116

44. Artikel 116, 1°, van het voorontwerp vervangt artikel 83, § 2, 3°, van het decreet van 25 april 2014.

Artikel 106, 1°, van het decreet van 17 mei 2024 ‘tot wijziging van de regelgeving betreffende de omgevingsvergunning wat betreft de invoering van een modulaire omgevingsvergunningsprocedure en het omgevingsbesluit’ voorziet in de wijziging van onder meer artikel 83, § 2, van het decreet van 25 april 2014, met ingang van een door de Vlaamse Regering te bepalen datum.

Gevraagd hoe artikel 116 van het voorontwerp zich verhoudt tot het voormelde artikel 106, 1°, antwoordde de gemachtigde:

“De inwerkingtreding van artikel 106, 1°, van het decreet van 17 mei 2024 wordt verwacht na inwerkingtreding van dit voorontwerp. Het betreft louter een technische aanpassing. De aanduiding van de bevoegde vergunningverlenende overheid gebeurt ingevolge de wijzigingen door het decreet van 17 mei 2024 niet langer in artikel 15 van het Omgevingsvergunningsdecreet maar in artikel 17. Voor het overige voert artikel 106 van het decreet van 17 mei 2024 geen wijzigingen door aan paragraaf 2 of 2/1 van artikel 83 van het Omgevingsvergunningsdecreet zoals dat zal gelden na wijziging door artikel 116 van dit voorontwerp. De wijziging door artikel 106, 1° van het decreet van 17 mei 2024 kan dus zonder problemen na de inwerkingtreding van artikel 116 van het voorontwerp plaatsvinden.”

De Raad van State neemt akte van dit antwoord.

45. Artikel 116, 1°, van het voorontwerp wijzigt de regeling in artikel 83, § 2, 3°, van het decreet van 25 april 2014 en voorziet in de mogelijkheid voor de bevoegde overheid om de duur van de omgevingsvergunning voor de exploitatie van de ingedeelde inrichting of activiteit te beperken “voor zover deze zijn vermeld in artikel 68, tweede lid”.

Daarnaar gevraagd, verduidelijkte de gemachtigde dat artikel 68, tweede lid van het Omgevingsvergunningsdecreet “op limitatieve wijze de gevallen [bepaalt] waarin een omgevingsvergunning voor bepaalde duur kan worden verleend. Aangezien de omgevingsvergunning in de overige gevallen steeds van onbepaalde duur is, wordt het voorzien van een bepaalde duur ingevolge een latere bijstelling van de vergunning eveneens beperkt tot die exploitaties van ingedeelde inrichtingen of activiteiten.

Bedoeling is dus een dynamische verwijzing in te schrijven naar de mogelijkheden bepaald in artikel 68, tweede lid van het Omgevingsvergunningendecreet om de duur van een omgevingsvergunning voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit te beperken.

Voor de duidelijkheid moet de zinsnede als volgt aangepast worden: voor zover deze **mogelijkheid** vermeld is in artikel 68, tweede lid.”

De Raad van State stemt in met dit tekstvoorstel.

46.1. Artikel 116, 2°, van het voorontwerp voegt in artikel 83 van het decreet van 25 april 2014 een paragraaf 2/1 in, die erin voorziet dat de in paragraaf 1, tweede lid, bepaalde termijn om een verzoek tot bijstelling van een omgevingsvergunning in te dienen niet geldt “voor de gemotiveerde verzoeken tot bijstelling van het voorwerp of duur die de leidend ambtenaar van de VMM indient met het oog op de implementatie van de Europese doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.”

Gevraagd wat wordt bedoeld met “de implementatie van de Europese doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water”, antwoordde de gemachtigde:

“Hiermee wordt verwezen naar de verplichtingen die de Kaderrichtlijn Water oplegt aan de lidstaten, zoals het bereiken van een goede toestand van het oppervlaktewater, die o.a. worden gerealiseerd door het voeren van het nodige vergunningsbeleid. Dit impliceert dat ook aanpassingen aan vergunningen mogelijk moeten zijn indien het behalen van deze verplichtingen daartoe noodzaken (bv. in het licht van art. 1.7.2.5.6 Waterwetboek - omzetting art 11.5 van de KRW).

De kaderrichtlijn vat de haar doelstellingen als volgt samen: de RL beoogt het aquatische milieu in de Gemeenschap in stand te houden en te verbeteren. Deze doelstelling betreft in de eerste plaats de kwaliteit van de betrokken wateren. Beheersing van de beschikbare hoeveelheid is een bijkomend element bij het garanderen van een goede waterkwaliteit en derhalve dienen ook maatregelen betreffende de kwantitatieve aspecten te worden getroffen met het oog op de doelstelling om een goede waterkwaliteit te waarborgen.”

De Raad van State neemt akte van dit antwoord.

46.2. Vermits in het decreet van 25 april 2014 geen definitie is opgenomen van “de Kaderrichtlijn Water”, dient de richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 ‘tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid’ te worden vermeld.

Artikel 117

47. Artikel 101, vierde lid, van het decreet van 25 april 2014 werd laatst gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017. In de inleidende zin van artikel 117 van het voorontwerp schrijven men derhalve “het decreet van 8 december 2017” in de plaats van “het decreet van 26 april 2019”.

Artikel 118

48.1. Het ontworpen artikel 393/1 van het decreet van 25 april 2014 heeft uitwerking met terugwerkende kracht, vermits het tot gevolg heeft dat de in de artikelen 99, § 1, eerste lid, 6°, en 102, § 1, eerste lid, 3°, en § 2, eerste lid, 4°, van dat decreet¹⁶ bepaalde regeling betreffende het verval van rechtswege van de omgevingsvergunning bij gebrek aan tijdige uitvoering van de lasten die erin zijn opgelegd, niet langer van toepassing is op andere vergunningsaanvragen dan deze die zijn ingediend vanaf 1 januari 2024.

48.2. De terugwerkende kracht van decreten kan enkel worden verantwoord wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.¹⁷

Indien blijkt dat de terugwerkende kracht bovendien tot doel of tot gevolg heeft dat de afloop van gerechtelijke procedures in een welbepaalde zin wordt beïnvloed of dat rechtscolleges verhinderd worden zich uit te spreken over een aanhangig gemaakte rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de decreetgever, dat ten nadele van een categorie van burgers inbreuk maakt op de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.¹⁸

48.3. De vraag rijst waarom de terugwerkende kracht van de ontworpen bepaling onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang. Bovendien blijkt dat door de uitwerking met terugwerkende kracht van artikel 118 van het voorontwerp de afloop van hangende gerechtelijke procedures kan worden beïnvloed. Op grond van het ontworpen artikel 393/1 van het decreet van 25 april 2014 zullen de rechtscolleges immers moeten vaststellen dat een omgevingsvergunning die op grond van de artikelen 99, § 1, eerste lid, 6°, en 102, § 1, eerste lid, 3°, en § 2, eerste lid, 4°, van dat decreet vervallen was, opnieuw geldig wordt.

¹⁶ In artikel 118 van het voorontwerp worden de onbestaande artikelen 99, § 1, 6°, en 102, § 1, 3°, en § 2, 4°, van het decreet van 25 april 2014 vermeld.

¹⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie o.m.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 19 december 2013, nr. 172/2013, B.22; GwH 29 januari 2014, nr. 18/2014, B.10; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 22 januari 2015, nr. 1/2015, B.4; GwH 7 mei 2015, nr. 54/2015, B.12; GwH 14 januari 2016, nr. 3/2016, B.22; GwH 3 februari 2016, nr. 16/2016, B.12.1; GwH 28 april 2016, nr. 58/2016, B.9.2; GwH 9 februari 2017, nr. 15/2017, B.9.2.; GwH 21 december 2017, nr. 145/2017, B.16.2; GwH 19 juli 2018, nr. 100/2018, B.13; GwH 3 juni 2021, nr. 82/2021, B.6; GwH 23 juni 2022, nr. 85/2022, B.10.2.

¹⁸ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 28 mei 2015, nr. 77/2015, B.4.1; GwH 24 maart 2016, nr. 48/2016, B.6; GwH 6 oktober 2016, nr. 126/2016, B.7.3.

48.4. Gevraagd om nader toe te lichten waarom de terugwerkende kracht onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang en om bijkomend toe te lichten waarom de uitwerking met terugwerkende kracht verantwoord is door uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang, hernam de gemachtigde de uiteenzetting in de memorie van toelichting:

“Een overgangsbepaling is noodzakelijk is om volgende redenen:

- Rechtzetten niet gewenst gevolg:

Geen overgangsbepaling heeft tot gevolg dat het niet uitvoeren van lasten bij een vergunning in het verleden (bv. beslissing in 2006, in 2021) van rechtswege het verval tot gevolg heeft. Dit kan heel verregaande gevolgen hebben voor vergunningen die nog in uitvoering zijn, of zelfs al uitgevoerd zijn en kan een welkom argument zijn voor tegenstanders van een vergunning.

Het is nooit de bedoeling van de decreetgever geweest om dergelijke impact te hebben t.a.v. het verleden (dit komt niet aan bod in de parlementaire voorbereiding)

- Rechtszekerheid:

Vergunninghouders krijgen hierdoor duidelijkheid over het statuut van hun vergunning. Nieuwe vergunningsaanvragers (na 1 januari 2024) weten duidelijk vooraf onder welke voorwaarden het verval intreedt.

- Juridisch technisch:

Als er enige onduidelijkheid zou kunnen rijzen over de werking van de wet in de tijd, is het sowieso aangewezen om duidelijke overgangsbepalingen bij de regelgeving te maken ook al is het enkel ter verduidelijking. In dit geval zijn er verregaande (ongewenste) gevolgen als er geen overgangsbepalingen worden voorzien.

De overgangsbepaling moet ook reeds van rechtswege vervallen vergunningen van voor de inwerkingtreding op 1 januari 2024 kunnen repareren, daarom wordt voorgesteld om de overgangsbepaling (retroactief) in te laten gaan vanaf de inwerkingtreding op 1 januari 2024.

De overgangsbepaling moet sowieso steeds gekoppeld zijn aan de inwerkingtreding van de betrokken regelgeving (wetgevingstechnisch) (in casu artikel 115, tweede lid Instrumentendecreet: Artikel 104 tot en met 107 treden in werking op 1 januari 2024.)”

48.5. Artikel 118 van het voorontwerp beoogt klaarblijkelijk om personen tegemoet te komen die op 1 januari 2024 beschikten over een geldige omgevingsvergunning waarin lasten werden opgelegd en waarvoor de vergunningsaanvraag voor die datum werd ingediend, doch wier omgevingsvergunning op de datum van inwerkingtreding van het aan te nemen decreet van rechtswege is vervallen ten gevolge van de niet-tijdige uitvoering van die lasten. De uitwerking met terugwerkende kracht van artikel 118 van het voorontwerp heeft immers tot gevolg dat die vervallen omgevingsvergunningen van rechtswege opnieuw geldig worden. Aldus beschermt de ontworpen regeling voornamelijk private belangen.

Tegelijk heeft de ontworpen regeling tot gevolg dat wordt ingegrepen in definitief voltrokken situaties en afbreuk wordt gedaan aan het gewettigd vertrouwen en aan de rechtssituatie van andere personen dan de gewezen vergunninghouders. Het is immers mogelijk dat ingevolge het verval van een omgevingsvergunning andere personen dan de oorspronkelijke vergunninghouder een omgevingsvergunning hebben verkregen voor hetzelfde ruimtelijk gebied

en reeds investeringen hebben gedaan om hun project te realiseren. Voorts is het mogelijk dat de vergunningverlenende overheid, rekening houdend met het verval van een omgevingsvergunning, haar beleid voor de betrokken locatie heeft herzien en haar handelen daarop heeft afgestemd. Ten slotte is het ook mogelijk dat andere derden zich op die situatie hebben gebaseerd om bepaalde rechtshandelingen te stellen.¹⁹

In zoverre het van rechtswege opnieuw geldig worden van vervallen omgevingsvergunningen aldus aanleiding kan geven tot het gelijktijdig bestaan van met elkaar onverzoenbare vergunnings- en beleidsbeslissingen of afbreuk kan doen aan het gewettigd vertrouwen van de burgers, brengt de ontworpen regeling de rechtszekerheid in het gedrang voor derden die zich in hun handelen hebben laten leiden door het verval van de toegekende omgevingsvergunningen.

Het is derhalve zeer twijfelachtig dat artikel 118 van het voorontwerp een billijk evenwicht tot stand brengt tussen, enerzijds, de private belangen van de gewezen vergunninghouders en, anderzijds, die van de overheden en andere derden die hun handelen op het verval van de bedoelde omgevingsvergunningen hadden afgestemd.

De stellers van het voorontwerp dienen de uitwerking met terugwerkende kracht van ontworpen bepaling in het licht van het bovenstaande aan een grondig heronderzoek te onderwerpen.

HOOFDSTUK 21 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 8 DECEMBER 2017 HOUDENDE WIJZIGING VAN DIVERSE BEPALINGEN INZAKE RUIMTELIJKE ORDENING, MILIEU EN OMGEVING

Artikel 119

49. Daarover bevraagd bevestigde de gemachtigde dat in het derde lid van artikel 215, § 1, van het decreet van 8 december 2017 moet worden verwezen naar “artikel 36” in plaats van naar “artikel 23” en dat in het vierde lid van dezelfde decretale bepaling moet verwezen worden naar “artikel 42” in plaats van “artikel 23”.

HOOFDSTUK 22 – WIJZIGINGEN VAN HET INSTRUMENTENDECREET VAN 26 MEI 2023

Artikel 121

50. Gevraagd naar de precieze draagwijdte van het ontworpen artikel 7, § 4, vierde lid, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023, antwoordde de gemachtigde:

“Indien de bepaling op zichzelf zou bestaan dan kan deze zinledig zijn, maar deze bepaling dient samen gelezen te worden met artikel 7, §4, vijfde lid van het instrumentendecreet van 26 mei 2023: ‘Daarnaast kan de initiatiefnemer voor de uitoefening van zijn taken, vermeld in het eerste lid, als dat noodzakelijk is, informatie,

¹⁹ Zie GwH 26 april 2018, nr. 51/2018, B.13.1 en volgende.

waaronder persoonsgegevens, opvragen bij andere overheden of instanties die daarover beschikken(...)'. Op die manier wordt er een hiërarchie gecreëerd.

Eerst dient de informatie van de aanvrager zelf verkregen te worden. Enkel indien bepaalde gegevens niet beschikbaar zijn bij de aanvrager of vanuit het beginsel van de eenmalige opvraging van gegevens in het kader van e-government (elektronische overheid), kunnen ze worden opgevraagd bij andere overheden of instanties.

Deze paragraaf heeft overigens dezelfde opbouw als artikel 7, §3 voor wat betreft de werkwijze van de landcommissies inzake de verwerking van persoonsgegevens en artikel 23, §5 voor wat betreft de werkwijze van de Vlaamse Grondenbank inzake de verwerking van persoonsgegevens, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023”.

51. Het ontworpen artikel 7, § 4, vijfde lid, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 bepaalt dat “[...] de initiatiefnemer [*daarnaast*] voor de uitoefening van zijn taken, vermeld in het eerste lid, als dat noodzakelijk is, informatie, waaronder persoonsgegevens, [kan] opvragen bij andere overheden of instanties die daarover beschikken, op voorwaarde dat de regelgeving inzake de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens wordt nageleefd die van toepassing is bij de mededeling van persoonsgegevens, zoals ze in voorkomend geval op federaal of Vlaams niveau verder is of wordt gespecificeerd. De persoonsgegevens die op die manier worden verkregen, alsook de instanties of overheden die de persoonsgegevens verstrekken, worden nader bepaald door de Vlaamse Regering, na advies van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens.”

Artikel 22 van de Grondwet vereist dat de essentiële elementen van een verwerking van persoonsgegevens in het decreet zelf worden vastgelegd. In dat verband is de afdeling Wetgeving van oordeel dat ongeacht de aard van de betrokken aangelegenheid, de volgende elementen in beginsel ‘essentiële elementen’ uitmaken: 1°) de categorie van verwerkte gegevens; 2°) de categorie van betrokken personen; 3°) de met de verwerking nagestreefde doelstelling; 4°) de categorie van personen die toegang hebben tot de verwerkte gegevens; en 5°) de maximumtermijn voor het bewaren van de gegevens.²⁰

De delegatie aan de Vlaamse Regering in het ontworpen artikel 7, § 4, vijfde lid, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 om nader te bepalen welke persoonsgegevens de initiatiefnemer *naast* de in het tweede lid uitdrukkelijk vermelde persoonsgegevens kan opvragen bij andere overheden of instanties, is derhalve niet toelaatbaar.

Gevraagd naar de precieze draagwijdte van het woord “[d]aarnaast” en of het om andere persoonsgegevens gaat dan deze uitdrukkelijk vermeld in het ontworpen artikel 7, § 4, tweede lid, antwoordde de gemachtigde:

“Het gaat niet over andere gegevens dan vermeld in het ontworpen artikel 7, §4, tweede lid. Zoals vermeld in het antwoord op vraag a) slaat “[d]aarnaast” niet op welke andere gegevens kunnen opgevraagd worden, maar dat persoonsgegevens bij andere

²⁰ Adv.RvS 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 14 augustus 2021 ‘betreffende de maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie’, *Parl.St.* Kamer 2020-21, nr. 55-1951/1, 119, opmerking 101. Zie ook GwH 10 maart 2022, nr. 33/2022, B.13.1; GwH 22 september 2022, nr. 110/2022, B.11.2; GwH 16 februari 2023, nr. 26/2023, B.74.1; GwH 17 mei 2023, nr. 75/2023, B.55.2.1.

overheden of instanties opgevraagd kunnen worden. Artikel 7, §4, vierde lid en vijfde lid van het Instrumentendecreet dienen immers samen gelezen te worden.

Teruggrijpend naar de lijst van te verwerken informatie, opgenomen in ontworpen artikel 7, §4, tweede lid zal het overwegend gaan over de gegevens beschreven in 4° en 5°, die desgevallend kunnen opgevraagd worden bij de overheid die de betrokken vergunningen heeft afgeleverd of die de verontreinigingen inventariseert.”

Het verdient aanbeveling om de precieze draagwijdte van het vijfde lid van het ontworpen artikel 7, § 4, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 te verduidelijken, met name dat de persoonsgegevens vermeld in het tweede lid van dezelfde ontworpen bepaling worden bedoeld.

52. Het ontworpen artikel 7, § 4, zevende, negende²¹ en tiende lid, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 herneemt louter hetgeen reeds rechtstreeks uit de algemene verordening gegevensbescherming²² voortvloeit, zodat die leden overbodig zijn en dienen te worden weggelaten.²³

Door die weglating worden de machtigingen aan de Vlaamse regering in het achtste en het tiende lid (*in fine*) zinledig. Indien de stellers van het voorontwerp die machtigingen niettemin willen behouden om de concrete toepassing van de algemene verordening gegevensbescherming in de context van het Instrumentendecreet te kunnen verduidelijken, is het nodig om een verwijzing naar de betrokken bepaling(en) van de algemene verordening gegevensbescherming op te nemen om de aard en oorsprong van die bepaling herkenbaar te houden.

Artikel 122

53.1. Krachtens de artikelen 3, 14°, en 5 van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 is de begunstigde van de planschadevergoeding de zakelijk gerechtigde, zijnde de houder van de volle of blote eigendom, het recht van opstal of van erfpacht en het vruchtgebruik, op het moment van de inwerkingtreding van de gebruiksbeperking, de echtgenoot of echtgenote of de wettelijk samenwonende partner van de zakelijk gerechtigde, en de erfopvolgers aan wie het recht op eigenaarsvergoeding is overgedragen of overgegaan door erfopvolging of testament.

²¹ In het ontworpen artikel 7, § 4, negende lid, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 wordt verkeerdelijk verwezen naar het vijfde lid in de plaats van het zevende lid.

²² Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’.

²³ Overeenkomstig artikel 288, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is een verordening verbindend in al haar onderdelen en rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. Vgl. adv.RvS 78.215/16 van 22 oktober 2025 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 19 december 2025 ‘over de overdracht van de gemeenschapsinstellingen en het Vlaams detentiecentrum aan het Agentschap Justitie en Handhaving en tot wijziging van het decreet van 15 februari 2019 betreffende het jeugddelinquentierecht’, opmerking 18.

Krachtens artikel 2.6.8 van de VCRO is de heffingsplichtige van de planbatenheffing diegene die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het betrokken ruimtelijk uitvoeringsplan of bijzonder plan van aanleg het eigendomsrecht of het bloot eigendomsrecht op het perceel kan laten gelden, waarbij de heffingsplicht overgaat op de natuurlijke of rechtspersoon waaraan het eigendomsrecht of bloot eigendomsrecht kosteloos of ingevolge erfopvolging of testament wordt overgedragen.

53.2. Het ontworpen artikel 14, § 5, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 bepaalt echter dat de beoogde saldering van toepassing is op niet enkel “diegene die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan over het eigendomsrecht of het blote eigendomsrecht op die percelen beschikt”, maar ook “diegene [...] die aandelen bezit in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van de betrokken onroerende goederen heeft.”

53.3. Gevraagd of met de ontworpen regeling aldus wordt beoogd dat ook personen die aandelen bezitten in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van de betrokken onroerende goederen heeft, begunstigden van de planschadevergoeding en heffingsplichtigen van de planbatenheffing worden, en om te verduidelijken hoe de ontworpen regeling zich op dit punt verhoudt tot de bestaande regeling inzake de planschadevergoeding en planbatenheffing, antwoordde de gemachtigde:

“Het is niet de bedoeling dat het recht op vergoeding of de belastingplicht wijzigt wat betreft de gerechtigde of de plichtige. De zinsnede die verwijst naar het bezit van aandelen in een vennootschap is overgenomen uit de ‘salderingsregel’ zoals die gold tot voor de inwerkingtreding van het Instrumentendecreet, waarbij een planschadevergoeding gerechtelijk moest worden gevorderd. Artikel 2.6.2, §2, tweede lid VCRO luidde: *‘De planschadevergoeding wordt verminderd of geweigerd voorzover vaststaat dat de eiser in het Gewest andere onroerende goederen bezit of aandelen in een vennootschap die als hoofddoel het beheer van onroerende goederen heeft, die voordeel halen uit de inwerkingtreding van een ruimtelijk uitvoeringsplan of uit werken uitgevoerd op kosten van openbare besturen, behoudens de onroerende goederen waarvoor een planbatenheffing betaald wordt overeenkomstig artikel 2.6.4 tot en met 2.6.18.’* Uw vraag over de ontworpen regeling roept terecht de kwestie op of de verwijzing naar het bezit van aandelen wel kan behouden worden in een salderingsregel die niet langer opgevat is als een uitzondering op het recht op planschade, maar geredigeerd wordt als een verrekening van min- en meerwaarden die leiden tot een schaderapport (gevolgd door een vergoeding) dan wel een meerwaarderapport (gevolgd door een heffing). Dit kan leiden tot verwarring over de percelen waarop het rapport in kwestie betrekking moet hebben en over de rechtsonderhorige ten aanzien van wie het schade- dan wel meerwaarderapport gemaakt wordt. De verwijzing naar het bezit van aandelen lijkt dus beter te worden geschrapt, en een saldering lijkt best slechts te worden toegepast als de onroerende goederen waarop min- en meerwaarden worden gerealiseerd werkelijk in één hand zijn. Dit is overigens ook doorgaans het geval bij de ‘gebiedsgerichte projecten’ waarnaar de memorie van toelichting verwijst en waarvoor de vernieuwde salderingsregel ontworpen is. Aldus zou het tweede lid van het ontworpen artikel 122 beperkt kunnen worden tot *‘De eigenaar van meerdere percelen binnen een ruimtelijk uitvoeringsplan is diegene die op het ogenblik van de inwerkingtreding van het ruimtelijk uitvoeringsplan over het eigendomsrecht of het blote eigendomsrecht op die percelen beschikt’*.”

En

“De memorie van toelichting (artikelsgewijze toelichting) schetst de situaties waarvoor de vernieuwde salderingsregel bedoeld is, en stelt: *‘Een oplossing wordt geboden door het principe te introduceren dat de min- en meerwaarden gegenereerd door een RUP en op één of meerdere percelen in eigendom van dezelfde eigenaar reeds met elkaar worden verrekend bij de opmaak van het schaderapport en meerwaarderapport. Afhankelijk van het uiteindelijke saldo zal deze verrekening resulteren in ofwel een beslissing over de planschadevergoeding ofwel een aanslagbiljet voor de planbatenheffing.’* Het is dus de bedoeling dat ofwel een planschadevergoeding wordt uitbetaald en geen planbatenheffing verschuldigd is, ofwel een planbatenheffing verschuldigd is maar geen planschadevergoeding wordt uitbetaald. Naar aanleiding van uw vraag moet terecht worden vastgesteld dat dit laatste niet in de decretale tekst zelf is geëxpliciteerd, en dat in die tekst enkel aangegeven wordt dat ofwel een schaderapport ofwel een meerwaarderapport gemaakt wordt. Weliswaar heeft dat als gevolg dat enkel een vergoeding wordt uitgekeerd dan wel een heffing wordt gevestigd.

Er is dus inderdaad nood aan een uitdrukkelijke tekst, minstens een verduidelijking. We verwijzen wat dat betreft naar het antwoord op deelvraag a). Tot voor de inwerkingtreding van het Instrumentendecreet was de saldering opgevat als een uitzondering op het recht op planschade, gekoppeld aan de voorwaarde dat voor de betrokken percelen geen planbatenheffing verschuldigd was. Mogelijks moet de vernieuwde salderingsregel best opnieuw geschreven worden als een uitzondering op het recht op planschade, met welomschreven toepassingen, met name de ‘gebiedsgerichte projecten’ waarvan sprake in de memorie (in de decretale tekst te definiëren), waarbij voor de schatting van meerwaarde van percelen binnen het project gebruik gemaakt wordt van de residuele methode. Dat laatste houdt in dat bij de schatting van de meerwaarde die dient als grondslag voor de planbatenheffing (op de percelen waar een bestemmingswijziging gebeurt die principieel aanleiding geeft tot een heffing), rekening gehouden wordt met kosten of minwaarden op andere (delen van) percelen in dezelfde hand die in functie staan van de meerwaarden op de eerstvernoemde percelen. De memorie van toelichting geeft als toepassingsvoorbeeld: ‘een woonontwikkeling in combinatie met groen-blauwe dooradering op een plek waar eerder een bedrijfsbestemming gold’. De toepassing van de residuele methode houdt in dat voor berekening van de meerwaarde op de percelen of perceelsdelen waar de woningen zullen komen, de minwaarden op de plekken waar groenaanleg moet gebeuren en de kosten voor die aanleg, in rekening worden gebracht. Voor dit voorbeeld zou de salderingsregel dan als gevolg hebben dat geen planschade verschuldigd is voor de percelen of perceelsdelen die krachtens het RUP onbebouwd moeten blijven (groenstructuur), maar dat tegelijk ook de planbatenheffing afgestemd is op de *netto* meerwaarde op de bebouwbare percelen (woningen), of dat er zelfs geen planbatenheffing verschuldigd is (als uit de redactie van het meerwaarderapport via de residuele methode zou blijken dat er binnen het project geen netto meerwaarde wordt gerealiseerd).”

De Raad van State kan instemmen met de tekstvoorstellen.

HOOFDSTUK 23 – WIJZIGINGEN VAN HET DECREET VAN 9 JUNI 2023 HOUDENDE DE VLAAMSE PARKEN EN ALGEMENE LANDSCHAPSZORG

54. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 24 – WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 17 MEI 2024 TOT WIJZIGING VAN DE
REGELGEVING BETREFFENDE DE OMGEVINGSVERGUNNING WAT BETREFT DE INVOERING VAN EEN
MODULAIRE OMGEVINGSVERGUNNINGSPROCEDURE EN HET OMGEVINGSBESLUIT

55. Geen opmerkingen.

HOOFDSTUK 25 – SLOTBEPALINGEN

Artikel 127

56. In de ontworpen bepaling dient telkens verwezen te worden naar “artikel 88” in plaats van “artikel 89 van dit decreet”.

Artikel 129

57. “Artikel 84” dient te worden vervangen door “Artikel 83”.

Artikel 130

58. De verwijzing naar “artikel 93 van dit decreet” dient telkens te worden vervangen door “artikel 92”.

Artikel 131

59.1. In artikel 131, eerste lid, van het voorontwerp wordt verkeerdelijk verwezen, zoals de gemachtigde heeft bevestigd, naar artikel 124 in de plaats van artikel 122, dat artikel 14, § 5, invoegt in het Instrumentendecreet van 26 mei 2023.

59.2. Gevraagd wat het temporele toepassingsgebied is van deze bepaling en meer bepaald of deze van toepassing is op de ruimtelijke uitvoeringsplannen die voorlopig zijn vastgesteld vanaf 15 april 2024, aangezien enkel op die ruimtelijke uitvoeringsplannen de bij het Instrumentendecreet van 26 mei 2023 gewijzigde regeling inzake de planschadevergoeding en planbatenheffing toepasselijk is²⁴, antwoordde de gemachtigde:

“Het is niet de bedoeling om de (vernieuwde) salderingsregel toe te passen op ruimtelijke uitvoeringsplannen die voorlopig zijn vastgesteld voor 15 april 2024. De ontworpen tekst verwijst naar ‘planschadevergoedingen die zijn *aangevraagd*’ (eigen cursivering) voor de inwerkingtreding van de wijzigingsbepaling, en dus naar vergoedingen met toepassing van de *administratieve* afhandeling als geregeld in het Instrumentendecreet,

²⁴ Overeenkomstig de artikelen 111, 113 en 115, eerste lid, van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023, artikel 7 van het besluit van de Vlaamse Regering van 22 maart 2024 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 betreffende sommige aspecten van de planbatenheffing, naar aanleiding van het Instrumentendecreet van 26 mei 2023’ en de artikelen 95 en 96 van het besluit van de Vlaamse Regering van 22 maart 2024 ‘over het realisatiegericht instrumentarium’.

en niet de vergoedingen die met toepassing van de daarvoor geldende regeling *gevorderd* zijn bij de rechtbank (toepassing van voormalig art. 2.6.3 VCRO). Dit wordt echter inderdaad best geëxpliciteerd, wellicht ofwel door te vermelden dat het gaat over vergoedingen die aangevraagd zijn met toepassing van het Instrumentendecreet, ofwel door zoals u suggereert te verwijzen naar de datum van voorlopige vaststelling van het RUP in kwestie, met als spildatum 15 april 2024.”

De Raad van State kan instemmen met de tekstvoorstellen.

Artikel 132

60.1. De overeenstemmende bepalingen van het DABM en de VCRO die tussen haakjes werden geplaatst in het eerste lid van deze bepaling, moeten worden weggelaten.

60.2. In het ontworpen artikel 132, eerste lid, 3°, dient verwezen te worden naar “artikel 89, 90, 91 en 117” in plaats van “artikel 90, 91, 92 en 118”.

60.3. Artikel 132, eerste lid, 3°, van het voorontwerp bepaalt dat “artikel 90, 91, 92 en 118” (lees: 89, 90, 91 en 117) in werking treden op 2 april 2026.

De memorie van toelichting luidt:

“Gezien de betreffende wijzigingen in de artikelen 90, 91, 92 en 118 samenhangen met de wijzigingen ingevolge het decreet van 26 april 2024 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, is hier een afwijkende inwerkingtredingsbepaling voorzien die daarmee spoort.”

Het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving wordt, krachtens het decreet van 26 april 2024 ‘tot wijziging van diverse decreten, wat betreft de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023’, met ingang van 1 april 2026 van toepassing wat betreft de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.²⁵

Artikel 117 van het voorontwerp kan derhalve beter ook op 1 april 2026 in werking treden.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC

²⁵ Overeenkomstig de artikelen 54 tot en met 85 van het decreet van 26 april 2024, die krachtens artikel 139, eerste lid, van dat decreet op 1 april 2026 in werking treden.